İstanbul, nasıl ve ne zaman, finans ve bilişim merkezi olur?

Türkiye İş Bankası Başkanı Özince, potansiyel olduğu irade ve güven oluşturulması gerektiğini belirtirken Rhea Girişim Sermayesi Kurucusu Takmak, hareket planına ihtiyaç duyulduğunu söyledi. IBM'den Karadere ise, teknoloji firmalarına önemli görevler düştüğünü, markalaşmak adına yaratıcı işgücünün desteklenmesi gerektiğini vurguladı.

İstanbul, 8 bin yıllık geçmişiyle, mimari zenginliği, renkli kültürü ve doğal güzelliğiyle dünyanın eşsiz şehirlerinden biri... Şimdilerde finans merkezi ünvanını da alarak sadece Türkiye'nin değil tüm dünyanın dikkatlerini üzerinde topluyor. Peki, kültürlerin ve kıtaların kesişme noktası İstanbul, bilişim merkezi de olabilecek mi? Kurulacak teknokentler, oluşacak yeni istihdamlar, Ar-Ge harcamaları, bankacılık teknolojileri, yazılım ihracatları, mobil uygulamalar İstanbul'u, bilişim merkezi yapabilecek mi? BİMY'20 Semineri kapsamında gerçekleştirilen "İstanbul Finans ve Bilişim Merkezi Olacak mı?" panelinde, "Bilişim üssü adayı İstanbul ne durumda?", "Neler yapılması gerekiyor?", "İstanbul, önce bölgesel sonra global bir finans ve bilişim merkezi olabilecek mi?" sorularına yanıt arandı.

"İstanbul Finans ve Bilişim Merkezi Olacak mı?" panelinin moderatörlüğünü Eczacıbaşı Bilgi ve İletişim Sistemleri Grup Başkanı Levent Kızıltan üstlendi. Türkiye İş Bankası Yönetim Kurulu Başkanı H. Ersin Özince, Rhea Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı A.Ş. Kurucu Ortak ve Başkanı Onur Takmak ile IBM Küresel Teknoloji Hizmetleri Ülke Müdürü Gülseli Zeren Karadere panele konuşmacı olarak katıldı.

Panel moderatörü Kızıltan, İstanbul'un finans merkezi olması ile ilgili olarak Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği (TÜBİSAD) adına çeşitli toplantılara katıldığını anlattı. İstanbul'un finans merkezi olması konusunda kamuoyu algısı ile sektör algısının bambaşka olduğuna değinen Kızıltan, yazılım geliştirme, teknoloji üretimi çalışmalarını kendi içinde üretmeleri, merkezlerden almaya alışık olmamaları nedeniyle bilgi ve iletişim sektörünün bir merkez ile yan yana gelmesi noktasında "bir açığı" olduğuna değindi.

Özince: İstanbul'un finans ve bilişim merkezi olmasına zaman var

Türkiye İş Bankası Yönetim Kurulu Başkanı Özince, İzmir İktisat Kongresi'nda "Ekonomik egemenlik olmadıkça egemenliğin anlamsızlığı"nın vurgulandığını anımsattı. İş Bankası'nın da Türk müteşebbisleri desteklemek için yola çıktığını anlatan Özince, "Ben İstanbul'un finans ve bilişim merkezi olacağını sonuna kadar savunup, arkasında olanlardanım. Bunu daha çok yönetişim adına savundum" dedi.

İstanbul'un bir finans merkezi olması" fikrinin 2003 yılına kadar gittiğine değinen, "İstanbul'un bir finans merkezi olmasına daha oldukça zaman var" diyen Özince, Dubai'de kurulan finans

merkezini örnek gösterip finans merkezinin bu ülkenin liberalleşmesine yardımcı olduğunu söyledi. Özince, konuşmasına şöyle devam etti:

"İstanbul'un finans merkezi olması ile ilgili 2005 yılında Başbakan'ın da isteği ile 2005'te Bankalar Birliği olarak yabancı bir firmaya bir çalışma yaptırdık. Sonuçta "isterseniz olur" parametresi çıktı. Türkiye'de finans adına yürütülen tüm çalışmaların yüzde 40-45'i İstanbul'da gerçekleştiriliyor. Uzun bir zamandır bunun bir gayri menkul projesi olmadığını anlatmaya çalışıyorum. Bölgesel finans merkezleri, tamamen ulusal yaklaşımlarla ele almanız gerekmeyen bir şey. İstanbul gerek finans gerek bilişim alanında merkez olacaksa belli bir Pazar oluşturulması gerekiyor. İstanbul, Dubai'den çok daha derin bir Pazar."

10-15 yıldır, "Türkiye bir Hub (Merkez) olabilir mi?" diye beklediğini belirten Özince, bir Cumhuriyet kurumu yöneticisi olduğu için; "Ekonomik egemenlik olmadıkça egemenlik egemenlik değildir" düşüncesinde olduğunu vurguladı. Özince, konuşmasını şöyle tamamladı:

"Türkiye'nin jeopolitik önemi var. Finasta çok ciddi insan birikimi sağladık ama bir bankacılık kültürünü çıkaracak durumda değiliz. Finans ve bilişim uzun vadeli iştir. Uzun yıllar yatırım yapmak gerekir. Türkiye'de finans ve bilişim alanındaki firmaların halen emekleme sürecinde olduklarını düşünüyorum. Reel sektördeki firmalar hâlâ yenilik değil, verimlilik artırma çabasında. Gerek finans gerek bilişim merkezi olma noktasında yönetişim açısından çok kabul edici olmamız lazım. Bu işler irade ve zaman işidir. Yapacak çok işimiz var. Potansiyel tabiki var. Burada irade en önemlisi ve öncelikle güven oluşturmamız lazım"

Takmak: Hareket planına ihtiyaç var

Rhea Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı A.Ş. Kurucu Ortak ve Başkanı Takmak, konuşmasında, "Sermaye Piyasası Mevzuatında Girişim Sermayesi Modelleri ve Devlet Teşvikleri, Girişim Sermayesi Nedir?, Girişim Sermayesi Yatırımları, GSYO'larda (Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları) Yatırım Sınırlamaları, Yeni Vergi Düzenlemeleri" ve Rhea Grubu konularında bilgi verdi.

"İstanbul'un finans merkezi olmasının girişim sermayesi noktasında bilişim açısından çok tetikleyici bir konu olduğunu düşünüyorum" diyen Takmak, İstanbul'un bilişim ve finans merkezi olması için çok kapsamlı bir hareket planına ihtiyaç bulunduğuna işaret etti.

Türkiye'de bilişim ortaklığı fonu olduğunu dile getiren Takmak, "Türkiye'de 6-7 tane temel reform yapılması gerekiyor. Bunlardan biri de girişim sermayesi fonu yapısı çerçevesinde olmalı" diye konuştu.

Yurtdışında kolektif yatırım amacıyla kurulan kuruluşlara doğrudan ve dolaylı olarak yapılan yatırımlardan kaynaklanan riskin yatırıma yönlendirilen anapara miktarı ile sınırlı olmasının zorunlu olduğunu anlatan Takmak, sözlerine şöyle devam etti:

"1 Ocak 2013 tarihinden itibaren GSYO ve GSYF'lerden (Girişim Sermayesi Yatırım Fonları) elde edilen kazançlar da kurumlar vergisinden istisna oluyor. Dolayısıyla GSYO ve GSYF'ye yatırım yapmak isteyen bir kurum hem bu fon vasıtası ile kurum kazancının bir kısmını vergiden istisna tutarken, diğer yandan bu fonun bir iştirake dönüştüğü bir ortamda , ayrıca bu kurumdan elde edilen kazancın istisna olması nedeniyle ayrıca bir teşvik unsuru ile desteklenmiş olmaktadır.!"

Karadere: Türkiye'deki yerleşik global teknoloji firmalarına gerçekten çok iş düşüyor

IBM Küresel Teknoloji Hizmetleri Ülke Müdürü Karadere de, İstanbul'un finans merkezi olarak üst sıralara yükselebilmesi ve markalaşabilmesi için neler yapılması gerektiğini katılımcılarla paylaştı. "İstanbul'un uluslararası finans merkezi olarak üst sıralara yükselebilmesi, ülkemizde finans piyasalarının derinleşmesi ve küresel alanda etkin

yer alması, söz sahibi olabilmesi ve aynı zamanda Türkiye'nin markalaşması için çok önemli bir adımdır" diyen Karadere, teknoloji firmalarına önemli görevler düştüğü, markalaşmak adına standartlara uygun yaratıcı işgücünün desteklenmesi gerektiğine dikkat çekti. Karadere, küresel finansal merkezlerin rekabet ortamını belirlemek için her altı ayda bir "Global Financial Centres Index" adında bir raporunda İstanbul'un 59'ncu sırada olduğunu anımsattı.

Finans merkezi sürecini, "elektronikleşme, ortak kullanım, globalleşme" olmak üzere üç ana başlık altında inceleyen Karadere, 2000'lerde elektronikleşmenin sağladığı yeteneklerle alım-satım işlemlerinin mikrosaniyeler seviyesine geldiğini, eski yöntemlerin yok olduğunu, birçok işlemin elektronik ortamlarda yapıldığı anlattı. Finansal merkezlerinin globalleşmenin etkilerinden yararlanarak diğer finansal merkez ve yatırımcılara sağladıkları teknoloji hizmetlerinden gelir elde etmeye başladıklarını, ortak veri merkezi yatırımları yapıldığı, Co location ve Proximity Services hizmetlerinin verildiğinden söz eden Karadere, bugün riskin tek merkezden tek elden yönetilmesi gerektiği noktasına gelindiğini, teknoloji dilinde "Straight Through Processing" denilen iş modellerine ulaşıldığını söyledi.

2011 yılında yapılan yasa değişikliği ile sermaye piyasaları kurumlarının bir araya getirildiğinden söz eden Karatepe, ortak eylem planlarında network altyapıları ve veri merkezlerini paylaşımlı kullanacak şekilde yapılanmalara başlandığını, yeni yasanın sağladıkları olanaklarla stratejik ortaklıklar yaparak hem iş hem de teknolojik ortaklıkların konuşulduğuna değindi. Karatepe, bulunduğumuz saat diliminin rakiplerimiz Moskova, Dubai gibi merkezler yanında ciddi avantaj sağlayıp Arnavutluk, Azerbaycan, Tunus, Mısır ve diğer Afrika ülkeleri açısından sağlam bir merkez konumuna gelebileceğini vurguladı.

"Türkiye'deki yerleşik global teknoloji firmalarına gerçekten çok iş düşüyor" diye Karatepe, sözlerini şöyle bitirdi:

"Yurt içi ve dışı deneyimlerini ülke çapında yaygınlaştırmak, kaliteli iş gücü oluşturabilmek, bu sistemin gerektirdiği standartlarda uygulama geliştirme, ortak veri merkezleri kurma ve işletme, araştırma geliştirme olanaklarını ülkemize taşıma anlamında dolayısı ile de hem IT pazarını büyütmek hem de İstanbul Finans Merkezi gibi büyük hareketlere temel destek sağlayabileceğini düşünüyorum."